

ادب فارسی دوره‌ی انقلاب اسلامی ایران (گزارش هم‌اندیشی)

هم‌اندیشی «ادب فارسی دوره‌ی انقلاب اسلامی ایران» از سوی مرکز تحقیقات فارسی ایران و با همکاری انجمن ادبی فارسی پاکستان، در روز ۳۰ بهمن ۱۳۸۴ ش برابر با ۱۹ فوریه‌ی ۲۰۰۶ م در اسلام‌آباد برگزار شد. در این هم‌اندیشی استادان دانشگاه، دانشوران، پژوهشگران، شاعران و دانشجویان فارسی‌زبان پاکستان شرکت داشتند و پژوهشگرانی از کشورهای افغانستان، پاکستان، و ایران، طی سخنرانی‌هایی به بررسی جنبه‌های مختلف این موضوع پرداختند.

سیدمرتضی موسوی، رئیس انجمن ادبی اسلام‌آباد و راولپندی در سخنان خود با عنوان «چگونگی و محتوای شعر فارسی پس از پیروزی انقلاب اسلامی» تأکید کرد که مسائل عصر همواره در شعر و ادب انعکاس داشته است و به همین سبب پس از انقلاب اسلامی در آثار کلیه‌ی شاعران معاصر تحولاتی پدید آمد. وی ضمن تجزیه و تحلیل شعر امام خمینی (ره)، یادآور شد که رمزهای پرمعنی متعددی در شعر امام به چشم می‌خورد که از جمله‌ی آنها باید از رمزهای «منصور» و «انالحق» یاد کرد.

آنگاه نعمت‌الله ایران‌زاده، رئیس مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان به بررسی موضوعات و مضامین شعر انقلاب اسلامی پرداخت و طی آن به رمزهایی اشاره کرد که در

شعر انقلاب اسلامی کاربرد بیشتری دارند و به ویژه با ذکر سروده‌هایی از شاعرانی چون نصرالله مردانی، عبدالجبار کاکایی، قیصر امین‌پور، و سلمان هراتی، نمونه‌هایی از این رزمها را یاد آور شد.

سپس آسیه محمدالله پیرامون «بازتاب انقلاب در شعر محمدحسین شه‌ریار» با اشاره وجود نشانه‌هایی از فکر انقلاب‌پسندانه در شعر این شاعر در دوران پیش از انقلاب، گفت: پس از انقلاب اسلامی، شه‌ریار کاملاً با افکار انقلاب اسلامی هم‌رنگ و هم‌صدا شد و بدین طریق شعرش جاودانه تلقی گردید.

نکته فردوس، از استادان زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه اسلام‌آباد، نیز درباره شعر فارسی پس از انقلاب اسلامی گفت: بعد از پیروزی انقلاب اسلامی فرآیند شکست و معنویت در بطن شعر ایرانی آغاز شد.

وی افزود: ترکیب، استعاره، تشبیه و امثال آن نیز لباس قدیم را در آورد و جامه نو پوشید؛ چنان که نظم‌های فرشته ساری، قیصر امین‌پور، و احمد عزیزی این حقیقت را به صراحت اثبات کرده است.

به گفته این استاد زبان و ادبیات فارسی، متعاقب این تحول، جنگ تحمیلی برای ملت غیور ایران امتحانی سخت و صبرآزمای بود؛ اما همان طور که آتش طلا را از آلودگی پاک و روشن تر می‌سازد، جنگ تحمیلی نیز وحدت، یکپارچگی، استعداد، ابتکار و مدیریت را به ملت ایران اهدا کرد.

در ادامه این هم‌اندیشی، فایزه زهرا میرزا در مقاله‌ای با عنوان «تأثیر انقلاب در شاعران معاصر» با آوردن شواهدی از شاعران فارسی‌گوی دوره انقلاب در ایران و پاکستان، نفوذ افکار انقلابی، رهبر انقلاب و اصطلاحات ویژه، و لغات مربوط به نهضت انقلاب اسلامی را تبیین کرد.

مظفر علی کشمیری، استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه بین‌المللی اسلامی اسلام‌آباد، نیز طی سخنانی، در معرفی شاعران ایرانی پس از انقلاب، قیصر امین‌پور را شاعری عاشق و خسته از آرزوها معرفی کرد و گفت: امین‌پور از آن دسته شاعرانی است که حرف‌های ناگفته دارند و نامشان را می‌توان در فهرست کوچک بسیاری از علاقه‌مندان شعر فارسی یافت.

آنگاه خانم پاک‌طینت، دبیرمجمع آموزشی امام حسین (ع)، درباره نظم فارسی بعد از انقلاب اسلامی، گفت: انقلاب اسلامی ایران رخدادی بی‌نظیر در تاریخ بشریت و ایران بوده است. به قول حضرت امام خمینی (ره)، انقلاب ما انفجار نور بود و این نور همه بخش‌های

زندگی مردم را منور نمود و از تأثیر بی‌نظیر آن بر روی شعر و ادب فارسی نمی‌توان چشم‌پوشی کرد.

پس از آن نیز سیدجواد همدانی، استاد دانشکدهٔ زبان و ادبیات فارسی اسلام‌آباد، به بررسی تحول معنایی در ادبیات دورهٔ انقلاب اسلامی پرداخت و مواردی از این تحولات را با ذکر شواهد و نمونه‌ها معرفی کرد.

اسدالله محقق، استاد دانشگاه، از کشور افغانستان، هم در سخنانی با عنوان «بررسی مختصر ادبیات دورهٔ انقلاب اسلامی»، ارتباط افکار انقلابی علامه اقبال لاهوری را با افکار سخنوران ایران طی ربع قرن اخیر بازگفت و در این زمینه نکاتی چند از پژوهش‌های اخیر خود را مطرح ساخت.

در این هم‌اندیشی کتاب نغمه‌های عرفان، ترجمهٔ منظوم پنجاه غزل عرفانی حضرت امام خمینی (ره) به زبان اردو از محمد سرفراز ظفر، شاعر پاکستانی و رئیس بخش زبان و ادبیات فارسی دانشکدهٔ نومل اسلام‌آباد، رونمایی و نسخه‌هایی از آن به شرکت‌کنندگان اهدا شد.

گفتنی است که همزمان با این هم‌اندیشی، در کتابخانهٔ گنج بخش مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان نیز نمایشگاهی از آثار ادبی پس از پیروزی انقلاب اسلامی برگزار شد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

شروېشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی